

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

KATOLIŠKI GLAS

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 49

Gorica - 6. decembra 1950 - Trst

Izhaja vsako sredo

PRAŠKI PROCES

Začetkom preteklega tedna so uprizorile praške komunistične oblasti nov proces zoper odlične zastopnike češke duhovščine. Med žrtvami tega novega protiverskega terorja so pomožni škof olomuškega nadškofa msgr. Žela, benediktinski opat Ivan Opašek, premonstratenski opat Stanislav Jarolimek, arhidiakon stolnega kapitlja sv. Vida Jožef Cihak, kanonik stolne cerkve Otokar Sveč in Jaroslav Kulač, voditelj Kat. akcije Anton Mandl, prvi tajnik praškega nadškofa Ivan Boukal in salezijanec Václav Mrtyv.

O poteku procesa imamo svede da le tista poročila, ki jih, kakor je v vseh totalitarnih državah splošna navada, lokalne oblasti pustijo razširjati. Iz teh poročil razvidimo, da se imenovanim obtožencem očita, da so bili »agenti Vatikanu« ter da so razvijali »podtalno in vohunsko delovanje.« Da, škof Žela, Kulač in Boukal so obtoženi, da so imeli med nemško okupacijo zveze s tajno nemško policijo (Gestapo). Pomožnemu škofu Želu se očita še posebej, da je hotel organizirati »tajno in ilegalno hierarhijo«. Predsednik tribunala je pokazal v dokaz svoje trditve »strogo zaupen dokument«, podpisan od apostolskega internuncijskega msgr. De Live, dokument, ki pooblašča »tri cerkvene osebe«, da v slučaju aretacije olomuškega nadškofa msgr. Matohe nadomestijo zaprtega nadškofa.

Zanimivo pri tem procesu je to, da se vrši v praških zaporih in da maloštevilnim tujim dopisnikom ni dovoljeno, da bi se smeli posluževati tolmačev. Zanimivo je nadalje, akoravno ni nepričakovano, da obtoženci ne priznavajo samo svojih »zločinov«, ampak da čutijo neke vrste naslado svoje »zločine« pretiravati. Tako je pomožni škof Žela, če smemo verjeti komunističnim poročilom iz Prage, izrazil, »da se je šel po svoji aretaciji zavedal svojega rovarskega delovanja in da iskreno obžaluje vse, kar je zagrešil proti ljudski republiki«. — Kanonik Cihak ni samo priznal, da se popolnoma zaveda teže svojih dejanj in da je odposlal nekaj poročil praškega nadškofa msgr. Berana apostolskemu internunciju, ampak je tudi pojasnil, da so bila ta poročila vohunskega značaja. — Opat strahovskega samostana so vprašali: »Zakaj so vas aretirali?« in on je odgovoril: »Zato ker sem zagrešil zločine prekršivši državne postave.« — Salezijanec Mrtyv pa je priznal, da je poklicni vohun in služabnik reakcije in Vatikanu. In ko ga je predsednik vprašal, če je Vatikan zaveznik Zapadnih sil, je pritrdil. Na naslednje predsednikovo vprašanje, kaj da hoče Vatikan, je ta odgovoril, da hoče vojno.

Iz teh in podobnih izjav, bodisi da so te resnične ali neresnične, je razvidno, da je ta lažipro-

ces naperjen v prvi vrsti proti Vatikanu in praškemu nadškofu Beranu. Vatikan in msgr. Berana je treba očrnuti, da rovarita zoper ljudsko republiko in da se pri tem poslužujeta podtalnega rovarjenja in vse mogoče špionaže. Vatikan in višje cerkvene oblasti je treba prikazati ljudstvu kot prijatelje zapadnega kapitalizma, nasprotnike delovnega ljudstva in kot hujskače na vojno. Pri tem svojem slepem sovražstvu se komunisti ne ustrašijo nobenih sredstev. Najbolj nedolžno občevanje duhovnikov z lastnim nadškofom smatrajo za pod-

talno rovarjenje ter se ne ustavi-jo niti pred očitnim potvarjanjem še tako jasnih dejstev. Pomožnemu škofu Želu očitajo zveze z okupatorjem, ko je vendar znano, da je bil škof interniran od Nemcev ter poslan v koncentracijsko taborišče in da je bil tudi po izpustitvi iz taborišča pod posebnim policijskim nadzorstvom, tako da se je moral vsak teden predstaviti Gestapu.

O izsiljenih samoobtožbah obtožencev pa ne bomo govorili, ker smo na podobne samoobtožbe zadnja leta že povsem navajeni. Mi bi se, odkrito povedano, naravnost čudili, če bi slišali, da so obtoženci v takem komunističnem procesu drugače govorili, kot jih je komunistična »justica« s svojimi znanimi sredstvi in metodami primorala govoriti.

Kitajski udor na Korejo Usodni dnevi

Dnevi, ki jih preživlja človeštvo, so v mnogih ozirih zelo odločilni za bodočo človeško zgodovino. Dali bi se primerjati onim tednom, ki smo jih preživeli leta 1939 od monakovskega diktata do izbruha vojne med Nemčijo in Poljsko septembra istega leta. Tudi takrat je stal na eni strani demokratični zapadni svet, ki je trepetal pred vojno, na drugi pa diktatorska Nemčija s Hitlerjem, ki se je na vso moč pripravljala na spopad in na bliskovito vojno. Tako je tudi danes demokratični svet pred novo strašno odločitvijo, ali se ukloniti nastalim odlo-

čitvam komunističnih revolucionarjev v Aziji ter jih odobriti, ali se jim postaviti po robu in s tem začeti neizogibno tretje svetovno vojno. Do sedaj so hoteli zapadnjaki hoditi neko srednjo pot med Chamberlainovo popustljivostjo v Monakovem ter odločnim in drznim odporom z vsemi silami, ki bi ga hoteli nekateri v Združenih državah. Ta srednja pot je pomenila oborožen nastop sil Org. združ. narodov na Koreji, ki so se pa izkazale za veliko prešibke, da bi mogle biti kos nalogi, ki so jim jo poverili.

Poraz in umik zavezniških čet

Vsled tega prisostvujemo zadnje dni silnim porazom čet OZN na Koreji, ki se umikajo od severnih mej Koreje pred velikansko premočjo komunističnih Kitajcev, kateri so že dosegli ponekod dol proti jugu Pjongkjang, ob katerem se čete OZN mrzlično utrjujejo. Po zadnjih vesteh čete OZN že zapuščajo severnokorejsko prestolnico, ker se bojijo obkolitve. Proti severu pa bijejo dve obkoljeni ameriški diviziji obupne boje, hoteč se prebiti iz obroča. Municijsko in hrano jim dovažajo z letali. To je strašen pohod, kajti vrši se v sibirskem mrazu 20 in

30 stopinj pod ničlo, v snežnem metežu in burji, sredi nepreglednih kolon beguncev, ki se skrivajo, kjer morejo, da se rešijo pred bombami iz zraka in z zemlje, saj se zanje nihče ne zmeni in jih celo večkrat rabijo za ščit pred napadi. Da je zmeda še večja, skrbe vrste partizanov, ki zahrbtno napadajo umikajoče se čete generala Mac Arthurja in bežeče begunce. Kaj podobnega je doživela samo Poljska, ki so jo v pretekli vojni tudi dvakrat prečkale sovražne armade v medsebojnih bojih.

Atomska bomba ?

Vojaški položaj je že čete OZN silno resen. Ob protiofenzivi so Kitajci obkolili razne divizije, ki se se le deloma izmotali iz komunističnega obroča. Pri tem so izgubile precej orožja in municije. Letalstvo zaradi slabega vremena ne more nuditi one podpore, kakor jo je nudilo poleti v bojih okrog Fuzana. Poročila trdijo, da je številčno stanje na bojiščih 1 proti 6 za komuniste, ki imajo v bojih ogromno število mož in še vedno pošiljajo nove sile iz Mandžurje. Zdi se, kakor da bi bil Mao Ce Tung dobil nalogo, naj za vsako ceno vrže Amerikance iz Koreje. Ali se mu bo posrečilo?

Do sedaj se ceni številčno stanje Kitajcev na Koreji okrog 600 tisoč. Seveda je to stanje samo trenutno, ker prihajajo vedno novi. Brez dvoma rezerv Kitajcem ne manjka, kajti po zadnjih vesteh ima Mao Ce Tung pod orožjem 5 milijonov mož.

Nova država

Bodočnost bivše italijanske kolonije Libije so končno določili. Pri OZN so sklenili, da ji podelijo neodvisnost. Tako je Libija postala nova neodvisna država s kraljem Senusijem na čelu in z glavnim mestom Bengasijem.

Vojna ali mir ?

Pod vtisom vojnih dogodkov na Koreji je nastala mrzlična delavnost med diplomati celega sveta. Njeno središče je bilo pri Združenih narodih v Lake Success, toda zajela je ves ostali svet. Pri nas v Italiji se je dvakrat sestal vrhovni vojaški obrambni svet, v petek in v ponedeljek, da razpravlja o novo nastalem položaju v svetu zaradi komunističnih zmag na Koreji. V Londonu so se sestali v soboto francoski ministrski predsednik Pleven ter zunanji minister Schuman z angleškim ministrskim predsednikom Attleejem in zunanjim ministrom Bevinom na daljši pomek prav tako zaradi Koreje. Najvažnejši razgovori pa so se vršili in se še vršijo v Ameriki. V Washingtonu je v četrtek najprej govoril Acheson, ki je poudaril, da se Amerika ne bo uklonila pred novim nasiljem. Nato je dal izjave predsednik Truman, ki je zagrozil, da bodo znali uporabiti na Koreji tudi atomsko bombo, če bo potrebno. Istočasno je povabil ministrskega predsednika Attleeja na sestanek v Washington. Attlee se je vabilu odzval in tako v ponedeljek odletel v Ameriko v spremstvu številnih strokovnjakov. Konferenca v Washingtonu bo trajala več dni ter bi morala prinesiti sporazum za složen nastop Združenih držav Amerike in angleškega Common-

welta zoper novi komunistični napad.

Medtem so v Lake Success zaslišali kitajskega rdečega zastopnika Wuja, ki pa ni napravil drugega, nego da je znova ozmerjal Amerikance kot napadalce in imperialiste ter zahteval njihov umik s Koreje. Ker je sovjetska Rusija v Varnostnem svetu vložila svoj 49. veto zoper resolucijo šestih, ki je zahtevala umik Kitajcev s Koreje, so isto predložili v razpravo generalni skupščini. Istočasno je indijski delegat pri OZN stopil v stike s kitajsko delegacijo, da bi posredoval za mirno poravnavo spora in njegovo omejitvev na Korejo. Trygve Lie se je trudil v ta namen.

Vsi ti, kakor tudi Angleži, še vedno mislijo, da gre Kitajcem na Koreji le za zavarovanje njihovih koristi ob velikih elektrarnah na reki Jaluju. Zato upajo, da se bodo morda le dali pregovoriti za diplomatsko rešitev spora, ker so pripravljene pristati na kakršnekoli njihove zahteve po garancijah. Toda vprašanje je ravno to, ali so Kitajci posegli v boje na Koreji zato, da zavarujejo svoje koristi pri elektrarnah, ali pa zato, da poženejo armade Združenih narodov iz Koreje, ker hočejo iz nje narediti satelitsko komunistično državo, da si zavarujejo hrbet za primer spopada v Evropi?

Anglija in Egipt

V Londonu so se začela pogajanja med Britanijo in Egiptom. Za kaj gre?

Na noben način ne gre za vprašanje britanskega nadzorstva nad Egiptom, ker nobenega takega nadzorstva ni. Ne gre za britansko vojaško okupacijo Egipta. Zadnji sledovi britanskega nadzorstva in vojaške okupacije so se izrecno »končali« s pogodbo o zavezništvu od leta 1936. In Egipt je tedaj postal zaveznik Britanije kot »suverena neodvisna država«.

Pogodba se lahko revidira po 20 letih ali pa sporazumno po 10 letih. Pogodba nima nikakega določila glede odpovedi.

To je današnje pravno stanje. Ni nobenega dvoma, da je pogodba še v veljavi. Ni govora, da bi njena določila na katerikoli način kršila egiptovsko suverenost. Toda britanska vlada nikakor ne želi vztrajati na svojih pogodbениh »pravica«.

Obramba Šueškega prekopa ne smatra kot pravico, ampak kot obveznost. In po končani vojni je bila vedno pripravljena na to, da se določila pogodbe sporazumno pregledajo. Vendar Anglija ne more kar tako pristati na egiptovske zahteve, da umakne svoje čete iz sueškega področja.

lega svobodnega sveta. Zato je nemogoča takojšnja odstranitev edine učinkovite obrambne sile na celokupnem omenjenem področju.

Toda Egipt zahteva še nekaj, namreč, da Britanija izprazni Sudan, da se takoj likvidira sedanja uprava v Sudanu, in da se Sudan takoj združi z Egiptom, z drugimi besedami, da Sudan pride pod egiptovsko suverenost.

Spet ni s pravnega stališča nobenega dvoma, da je ta zahteva v popolnem nasprotju z odločili pogodbe iz leta 1936. Toda brez ozira na to, meni britanska vlada, da mora biti po pogodbi prva stvar »blagostanje sudanskega ljudstva«.

V zadnjih letih pa je bil dosežen, pod sedanjim režimom znaten socialni in gospodarski napredek. Kot je Bevin naglasil v predstavniki zbornici, bi bilo tragično, če bi kaj motilo ta razvoj. Nenadom britanski umik, pa ne bi samo motil razvoja, ampak bi ga prekinil. Egipt nima ne upraviteljev ne organizacije, ki bi prevzela Sudan. Močan del Sudancev bi se s silo uprl vsakemu poskusu, da mu vsilijo vlado Egipta. Posledica bi bila samo zmešnjava.

Iz teh razlogov, brez ozira na druge, se zdijo omenjene egiptovske zahteve nepraktične in nestvarne. Vendar so sedaj sedli k zeleni mizi, da se pomcijo, kako rešiti obe omenjeni egiptovski zahtevi.



DRUGA ADVENTNA NEDELJA

Iz svetega evangelija po Mateju
(Mt 11, 2-10)

Tisti čas, ko je Janez v ječi slišal o Kristusovih delih, je poslal dva svoja učenca in mu rekel: Ali si Ti, kateri mora priti, ali naj drugega čakamo? — In Jezus jima je odgovoril: Pojdita in sporočita Janezu, kar sta slišala in videla: slepi pregledujejo in hromi hodijo, govori se očičujejo in gluhi dobivajo sluh, mrtvi se obujajo in ubogim se blagovest oznanja, in blagor mu, kdor se nad menoj ne spotakne. — Ko sta pa ta dva odhajala, je začel Jezus ljudstvu govoriti o Janezu: Kaj ste šli gledati v puščavo? Trst, ki ga veter maje? Ali kaj ste šli gledati? Človeka, oblečenega v mehka oblačila? Glejte, kateri nosijo mehka oblačila, so v kraljevskih hišah. Ali kaj ste šli gledati? Preroka? Da, povem vam, še več ko preroka. Zakaj ta je tisti, ki je o njem pisano: Glej, pošiljam svojega glasnika pred Tvojem obličjem, ki bo pripravil Tvojo pot pred Teboj.

.*

Dan Jezusovega rojstva se bliža. Cerkev nam tri nedelje zaporedoma stavi pred oči Janeza Krstnika, ki je pripravil Jezusu pot.

Kdo je ta mož, ki si upa tako drzno očitati ljudem slabosti in jih klicati k pokori? — Jezus sam nam pojasni.

Herod je imel Janeza zaprtega v trdnjavi Maherunt. Celo tja je segal glas o Jezusovih čudežih. Janez je trdno veroval, da je Jezus obljubljeni Odrašenik, hotel pa je, da bi bili o tem pričani tudi njegovi učenci. Zato jih je poslal k Jezusu z vprašanjem: Ali si Ti, kateri mora priti, ali naj drugega čakamo? — Jezus jih prijazno sprejme in jim naroči, naj povedo Janezu, kar so videli. Po njihovem odhodu pa je Jezus spregovoril o Janezu velike besede.

Kaj ste šli gledati v puščavo? Trst, ki ga veter maje, ali človeka oblečenega v mehka oblačila? Ali morda preroka? — Da, več kot preroka. Janez je tisti, ki ga je napovedal prerok Malahija, da bo pripravil pot Odrašeniku. Pozneje pa je Jezus še povedal, da je Janez največji izmed rojenih mož.

Kaj je bilo Jezusu na Janezu tako zelo všeč?

Predvsem značajnost. Janez je poznal nalogo, ki mu jo je namenil Bog in jo je zvesto vršil do mučeniške smrti. Niso ga mogle omajati ne obljube in ne grožnje. Ni se oziral na obraz, na položaj, na stan. Odkrito je govoril farizejem, cestinarjem in vojakom. Ni ga žalostilo, da so učenci odhajali od njega k Jezusu. Rekel je: On mora rasti, jaz pa se manjšati.

Janezova značajnost je velik ožitek današnjemu svetu. Značajnih ljudi je malo. Nič več ni odločilno spoznanje, kaj je prav in kaj ni — ampak kaj bodo ljudje rekli. Se mi bodo morda posmehovali, lahko bi utrpel kakšno škodo, morda se bom komu zameril. To se pravi, večina ljudi se ravna po tem, kar jim bolj kaže in so v tem podobni trstu, ki ga veter maje.

Druga lepa lastnost, ki jo najdemo na Janezu, je njegova

skromnost. Revna je bila njegova obleka — iz bodeče velblodje dlake; preprosta njegova hrana; ni iskal zabave in ni popival. Ljudje so tudi takrat hrepeneli po bogastvu in uživanju, Janez pa se je prostovoljno vsemu odpovedal. Zato je bila lahko njegova beseda jasna in odkrita. Ni se bal, da bi mu kdo očital: Kako pa sam živiš!

Vadimo se v značajnosti in skromnosti. Na ta način zatiramo v sebi nestalnost in razne neuravnotežljive želje. Tako bomo

Svetoletna slovesnost vzhodnih cerkvâ

Ob praznovanju svetega leta ni smelo manjkati dokazov, da je sv. cerkev vesoljna. Res jih ni manjkalo. Saj so se zgrinjale v Rim neštete množice ljudi vseh narodov, vseh krajev na tej božji zemlji. Najajsneje je to dejstvo prišlo do izraza na zadnji pobejkoštno nedeljo. Že v soboto se je v baziliki sv. Petra pri skupnem sprejemu videlo mnogo vernikov iz Vzhoda, ki so jih spremljali njih cerkveni vladike. Slišati je bilo v cerkvi lepe mehkodoneče cerkvene pesmi v staroslovensčini, kakor psalm: »Hvalite Gospoda na nebuc in antifono: »Pod varstvo tvoje«, ki so jih peli verniki iz Rusije, bivajočih po raznih evropskih državah.

Naslednji dan, 26. novembra, pa se je ob 9.30 vršila v baziliki nad vse slovesna liturgija (sv. daritev) v vzhodnem obredu, ki se jo je udeležil tudi sv. oče in je pri nji sodeloval.

Razlike v obredu

Vzhodni obred daritve sv. maše se precej razlikuje od zahodnega. Majhen pojem o tem imajo oni izmed nas, ki so lansko leto prisostovali novi sv. maši č. g. Pavla Leskoveca D. J. na Placuti. V glavnem sestoji liturgija iz treh delov: iz pripravljanja darov za posvečenje; iz liturgije katehumenov in iz liturgije vernikov. Duhovniki in ljudstvo mnogo počijo med to sv. mašo. le spominimo se kolikokrat smo lani slišali zapeti: Gospodin pomiluj! Še celó besede posvečevanja kruha in vina, ki jih v naši liturgiji mora mašnik tiho izgovarjati, v vzhodni liturgiji duhovniki započijo. Povzdigovanje je v vzhodni cerkvi tudi drugačno; pri nas mašnik povzdigne visoko nad glavo posvečeno sv. hostijo in posvečeni kelih, pri njih pa se obrne do vernikov in jim sv. Rešnjic Telo in sv. Kri v kelihu pokaže. Med tem ko pri nas mašnik in ljudstvo pred sv. Rešnjim telesom poklekujajo, vzhodni obred predpisuje le globoke poklone. Pri nas daruje in posvečuje redno le en sam mašnik, četudi ima ob večjih slovesnostih asistenco, pri vzhodnem obredu pa daruje in posvečuje eno in isto daritev več duhovnikov skupno na istem oltarju. Sv. obhajilo prejema mašniki in vsi služabniki pri oltarju pod obema podobama.

Slovesna liturgija pri sv. Petru

Tisto nedeljo se je slovesna liturgija po obredu sv. Janeza

vsaj malo postali podobni Janezu Krstniku. Delno potem tudi izpolnili njegovo naročilo: Pripravite pot Gospodu!

NEDELJSKA MOLITEV

ZBUDI, GOSPOD, NAŠA SRCA, DA PRIPRAVIMO POTA TVOJEMU EDINOROJENEMU SINU, DA BOMO PO NJEGOVEM PRIHODU MOGLI Z OČIŠČENIMI SRCI TEBI SLUŽITI.

Koledar za prihodnji teden

10. decembra. NEDELJA. 2. adventna; Loretska Mati božja.
11. PONEDELJEK. Damaz, papež.
12. TOREK. Aleksander, mučenec.
13. SREDA. Lucija mučenka.
14. ČETRTEK. Spiridion (Dušan).
15. PETEK. Valerijan.
16. SOBOTA. Evzebij, škof.

Petri in Filadelfiji; — Catan, naslovni nadškof iz Proconnesa; — Evreinoff, naslovni nadškof iz Pariza; — Mele, škof iz Lungra; — Maalouf, škof iz Baalbeka; — Hakim, škof iz Sv. Janeza d'Acri; — Khoury, škof iz Sidona; — Calavassy, apostolski eksarh v

Grčiji; — Varouchas, apostolski eksarh v Turčiji; — Bucys, naslovni škof iz Olimpa; — Perniciaro, naslovni škof iz Arbana; — Meletijew, naslovni škof iz Herakleje; — Bucko, naslovni škof iz Cadi in apostolski vizitator za Rusine.

Stoletni jubilej Slomškove Bratovščine sv. Cirila in Metoda

Tekom zgodovine sta bili dve veliki rani zadani katoliški cerkvi in sicer vzhodni razkol (Fotij in Cerularij) v 9. stoletju in protestantizem v 16. Pri zadnji večerji je Jezus molil k svojemu Očetu, da bi bili vsi, ki Vanj verujejo »ENO«. Razkol je proti volji božji. Dolžnost vseh katolčanov je, da delajo za cerkveno edinost, t. j. za zedinjenje vzhodne (pravoslavne) cerkve in zahodne (rimskokatoliške) Cerkve. Škof Anton MARTIN SLOMSEK je l. 1851 ustanovil Bratovščino (Apostolstvo) sv. Cirila in Metoda, da njeni udje molijo za zedinjenje vzh. in zah. Cerkve, in da darujejo v ta namen nekaj malega v denarju. Pozneje se je bratovščina preimenovala v Apostolstvo sv. Cirila in Metoda pod zavetjem preblažene Device Marije. — L. 1951, t. j. drugo leto, bomo obhajali stoletni jubilej te bratovščine, ki se je razširjala tudi po drugih slovenskih, hrvatskih, čeških in slovaških škofijah. Iz te bratovščine so se razvili mednarodni kongresi za cerkveno edinost na Velehradu na Moravskem. Sedaj so vse te škofije za železno zaveso in ne morejo praznovati stoletnice te bratovščine. Zato pa moramo mi, ki se nahajamo v svobodi izven železne za-

vese, organizirati to bratovščino in proslaviti ta važen dogodek v sveti cerkvi. *Kajti bratovščina sv. Cirila in Metoda (l. 1851) je bila med preprostim ljudstvom prva organizacija za krščanski Vzhod. Cerkev je sicer vedno delala za edinost, toda ni bilo v svetu zanimanja med priprostim ljudstvom, zato je pa toliko večjega pomena Slomškova bratovščina kot prva v katoliški cerkvi za ljudstvo, da moli za zedinjenje ločenih bratov s katoliško cerkvi.*

Slovinci in Slovenke! Zavedajmo se važnosti stoletnega jubileja Slomškove Bratovščine sv. Cirila in Metoda. Sodelujte prav vsi za to proslavo: 1) s tem, da se vsi priporočamo Slomšku za rešitev našega naroda, 2) da vsi delamo za Slomškovo beatifikacijo, 3) da se po vseh slovenskih župnijah, ki so še izven železnega zastera, in po slovenskih naselbinah po svetu ustanovi Apostolstvo sv. Cirila in Metoda pod zavetjem preblažene Device Marije, 4) da se stopi v stik s sveto stolico in jo opozori na ta veliki dogodek, 5) da se dela na to, da se Apostolstvo sv. Cirila in Metoda organizira slično kakor DŠV (Družba za širjenje vere) in da se razširi po vsem svetu.

Vnebovzeta in lavretanske ličianije

Sv. kongregacija obredov je izdala odlok s katerim se določa, naj se vnese v »lavretanske ličianije« Mater božje po vzkliku »Kraljica brez madeža izvirnega greha spočeta« nov vzklik: »Kraljica vnebovzeta!«

Ista sv. kongregacija je tudi predpisala posebno sv. mašo, ki naj se bere na praznik Vnebovzeta, to je dne 15. avgusta.

Vsi duhovniki naj si oskrbijo to novo sv. mašo in jo vtaknejo v misal!

Misijoni za gobavce Prvi kongres portugalskih kat. mož

V Severnem Kamerunu bodo »Male Jezusove sestre« ustanovile misijone za gobavce. Kongregacija »Malih Jezusovih sester« je bila ustanovljena l. 1942 ter šteje sedaj sto sestra. Namen te kongregacije je skrbeti za reveže in bolnike.

Prvi kongres portugalskih kat. mož se bo vršil od 7. do 10. decembra v Lizboni ter bo razpravljal o današnji odgovornosti katoliških mož.

KULTURA

Knjige Goriške Mohorjeve družbe so izšle

Člani iz župnij jih dobijo pri svojih gg. poverjenikih, ki naj jih dvignejo v tiskarni Riva Piazzutta 18 v Gorici. Tržaški gg. poverjeniki pa naj jih dvignejo v knjigarni Fortunato v Trstu.

Za doplačilo je na razpolago tudi izvirna povest »Zemlja« (K. Mauser).

3. prosvetni večer v Gorici

Preteklo sredo smo v Gorici imeli 3. prosvetni večer, posvečen 150 letnici rojstva Antona Martina Slomška. Izbrpno in lepo nam je o Slomšku govoril g. dr. Kazimir Humar, kateri je tako dostojno proslavil spomin našega velikega škofa in narodnega buditelja. Poleg predavanja smo imeli

tudi deklamacije Slomškovih del ter pevski zbor nam je zapel nekaj njegovih najlepših.

Prihodnji prosvetni večer bo v sredo dne 13. t. m. ob običajni uri. Posvečen bo lepotam naše domovine!

Katin še ni umrl...

O tem strašnem grobišču poljskih častnikov in vojakov so poljski nekommunistični krogi v tujini zbrali že veliko dokumentarnega gradiva, ki dokazuje krivdo sovjetskih oblasti za ta zločin. Veliko zanimivih podatkov so objavili; spomni generala Andersa so v precejšnji meri posvečeni temu poglavju poljske tragike med zadnjo svetovno vojno.

Pred nedavnim je k tej stvari postal svoje pričevanje bivši sovjetski častnik B. Olšanski v odprtem pismu, ki ga je poslal uredništvu treh ruskih emigrantskih časopisov: Socialističski vestnik, Časovoj, Bjuleten Ligi-Griaduščaja Rosija. V letu 1946 umrli sovjetski generalni polkovnik Nikolaj Nilovič Burdenko, mu je malo pred svojo smrtjo zaupal svoje mišljenje o Katinu. Burdenko je bil član sovjetske Medicinske Akademije in eden najbolj upoštevanih zdravnikov-kirurgov. Ko je Rdeča vojska osvojila Katin po nemškem umiku, je bil Burdenko poslan v Katin, da bi tam pregledal žrtve masovnega pokolja in naredil poročilo o nemški krivdi. S tem naj bi javno pobil nemške zaključke in jih označil kot propagando. Burdenko je moral napraviti izjavo, s katero se sam ni mogel strinjati. Tako je povedal omenjenemu častniku Olšanskemu. Sam je ugotovil pri pregledu žrtev, da so bile postreljene pred štirinili leti, torej predno so Nemci vdrlili v Sovjetsko zvezo. Sovjetska komisija je bila l. 1944, torej je bil zločin izvršen leta 1940.

Nek poljski časopis, ki izhaja v Londonu je prinesel vesti o zadnjih dogotkih v Združenih državah, tikajočih se Katina.

Lansko leto je ameriški poslanec G. Dundero zvedel, da imajo v Washingtonu v arhivih vojnega ministristva poročilo o Katinu, ki ga je napravil ameriški polkovnik Van Fleet. Ker je bil omenjeni polkovnik očividec nemških preiskav v Katinu, se je poslanec zdel dokument posmemben in je naslovil pismo na vojnega ministra, naj bi mu dovolil pregledati dokument. Dobil je odgovor šele na drugo pismo češ, da je poročilo izredno tajno in ne more biti dano na vpogled. Obenem pa bi objavljenje tega dokumenta lahko

»poslabšalo odnose Združenih držav z neko tujo silo.«

Po začetku vojne na Koreji, je ameriški senator G. Lodge ob neki priliki izjavil: Kakor smo zvedeli, so naši ujetniki na Koreji ustreljeni zvezanih rok s strelom v tilnik. Zaradi tega je nujno potrebno pregledati poročilo polkovnika Van Fleeta o Katinu, kajti govori se, da so bili tisoči poljskih častnikov in vojakov umorjeni na isti način.

Ker so poslanci vse bolj in bolj zahtevali objavo poročila polkovnika Van Fleeta, je vlada Združenih držav končno pristala, da objavi poročilo. Toda, ko so iskali v arhivu omenjeno poročilo, so ugotovili, da je le-ta skrivnostno izgubil. Polkovnik Van Fleet ga je napisal 1945. leta kmalu po povratku iz nemškega ujetništva na ukaz generala Collinsa sedanjega šefa generalnega štaba ameriške suhvezemske vojske. Dvojica tega poročila je bila tedaj poslana državnemu podtajniku Juliusu Holmesu, ki zatrjuje, da je sploh nikoli ni prejel, niti se ne spomne, da bi dokument sploh kdaj videl. Zato je sedaj polkovnik Van Fleet, na prošnjo, obnovil poročilo po spominu in ga izročil senatorju Lodge, da so lahko v parlamentu razpravljali o tem vprašanju.

V svojem poročilu polkovnik Van Fleet popisuje neprostovoljen obisk Katina v času svojega ujetništva v Nemčiji. Nemci so ga odvedli skupno z angleškim častnikom v Katin, da je prisostvoval delu nemške komitije pod vodstvom prof. dr. Butza. To je bilo maja meseca 1943. leta. Videl je mrliče naložene »v slojih«; imeli so zvezane roke in vidne strele v tilnik; nekaterim so celo strelji prebili lobanjo in izstopili na drugi strani. Nemcem nikakor ni hotel izjaviti svojega mnenja glede Katina, čeprav se je prepričal kakor tudi njegovi angleški kolegi, o sovjetski krivdi. Pregledoval je pisma, beležke, izrezke časopisov..., ki so jih našli pri ubitih; vsi ti podatki so jasno kazali na dobo ubojev. Najbolj jasen dokaz pa je gotovo stopnja razkroja teles, ki je potrjevala nemško trditev.

Poročilo je predložil poslanski zbornici v razpravljanje poslanec John E. Rankin.

Seja občinskega sveta v Gorici

V torek 28. nov. se je spet vršila na Goriškem gradu seja obč. sveta, ki pa ni bila tako razburljiva kot običajno. Iz taktičnih razlogov je župan odgovoril naprej na vprašanja svetovalca SDZ g. Rudija Bratuža, ker se je hotel ogniti razpravljanju o tako zvanih Scelbovi dokladi občinskim uradnikom. Za tem so pretrgali o pravilniku, ki naj bi določal poslovanje obč. sveta, proti kateremu so pa glasovali vsi slovenski zve-

tovalci, ker niso bile sprejete nekatere njihove upravičene zahteve, kot na primer uporaba materinega jezika v svetu. Menda edina pozitivna stvar tega zasedanja je bil soglasni sklep, da se nabavi posebna naprava, ki bo proti beležila govore raznih svetovalcev, ker so sprevideli, da bi stenograf preveč oškodoval občinsko blagajno. Datum za prihodnjo sejo še ni določen.

MSI povzročča vladi skrbi

V italijanski notranji politiki je v preteklem tednu bilo največ razpravljanja o stranki novih fašistov MSI. Poročali smo že, da je vlada sklenila nastopiti proti temu gibanju, ki obnavlja prejšnjo fašistično stranko, kar je po ustavi prepovedano. Pristaši MSI so nameram vlade odgovorili s protestnimi zborovanji v raznih mestih Italije, posebno v južnih provincah. V Rimu so pred časom napravili dva teroristična atentata, enega na sedež republikanske stranke, drugega pa na sedež stranke združenih socialistov (PSU). Človeških žrtev na srečo ni bilo, materialna škoda je pa precejšnja. To je imelo za posledico, da je rimska kvestura aretirala vrsto osumljenih oseb v Rimu. Toda ni še znano, če so

med njimi tudi kriveci obeh atentatov.

Homatije zaradi MSI skušajo izrabiti komunisti, kateri si na vso moč prizadevajo, da bi pritegnili k sebi levičarsko usmerjene elemente. Odpustili bi jim, da so bili do danes fašisti, če bi le hoteli z njimi v skupno opozicijo proti vladi. Prav tako si iščejo komunisti prijateljev med liberalci, ki so prav tako nezadovoljni z vladnimi načrti.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

PRISPEVAJTE za L. Kemperletov sklad!

Sesmi Ladota Šiščanca v tujini

Slovenski časopis »Svobodna Slovenija«, ki izhaja v Buenos Airesu, prinaša kritiko pesmi pok. Ladota Šiščanca, katere so izšle v Gorici t. l. Pisec se je podpisal s črkami T. D., za katerimi se prav gotovo skriva dobro znani in priznani slovenski kritik, ki sedaj živi kot emigrant v Argentini. Pisec v začetku omenja žalostno Ladotovo smrt, prejšnje objave njegovih pesmi, posebej uvoda in potem podaja nekaj lastnih pripomb o pesnikovih goriških literarnih sovrstnikih. Pove nam tudi, da je izhajal »iz slovenskega ekspresionizma (križarstva) in iz laške moderne«. Nakar pričinja s stvarno kritiko dela, katero zaradi važnosti ponatiskujemo.

»Pesmi iz prvega časa (do 1934) niso sijo znake začetništva in bi morda urednik storil boljše, da se ni držal pesnikove ureditve zbirke iz teh let, ki gotovo ni bila namenjena za tisk, temveč za — spominjati se na mladost. Iz pietete pa naj bi te pesmi dal na konec kot dodatek, kakor je storil Prijatelj z Murnovimi pesmimi (pa se mu je pri tem zgodilo, da je eno najlepših »Jesen« postavil tja kot nedovršeno). Močnejši pesniški izraz dobiva v semenišču ter so nekatere pesmi pred posvečenjem samosvoj-

izraz pesniške moči, ki je rasla (Jesenska, Moji dnevi noči, Luč), zlasti pa ciklus o drevesih (ki je deloma izšel v »Mladiki«; najboljše pa so gotovo iz cikla »Božja igra«, prav tiste tri, ki so izšle v Domu in Svetu in ki dajo najbolj občutiti, kakšno izgubo je Goriška utrpela z njegovo smrtjo. V tem ciklu so pesmi, kakor Vigilija, Moj srčni dan, pričakovanje, Stara bajta... itd., ki pričajo, da bi se Piščanec razvil v močnega religioznega pesnika s smislom za slovensko folklorno tradicijo ter je tako stal zelo blizu tradicije Murnove. Ni je posnemal kakor svoj čas Bogumil Gorenjko, temveč jo je podajal s svojo osebno melanholijo in svečeniško dušo. Najmočnejša in najzanimivejša sta slednja cikla, ki ju je dodal urednik iz ostaline in sta nastali v letu tik pred smrtjo (1942-1943), potem, ko je za nekaj let popolnoma utihnil. Tu je cikel o Lepi Vidi, ki je šla s Primorske in je hiberna morda bolj iz erotičnega spomina, kakor pa simbol naroda na Primorskem, ki uhaja v svet in katerega ne bo mogel vsega pripeljati v svobodo, kakor razlaga urednik. »Tebe ni« je izredno lepa pesem, kakor tudi »Videl sem te«, dočim je najslabša »Tožba o golobčuk«. V tem ciklu in v zadnjem »Poslednji akord«

je Piščanec tisti pesnik, za katerim jokamo ob njegovi tragični smrti. »Pisana skrinjca«, »Rad bi daleč šel od tude«, »Bog zna«, »Oktobrska nedelja...« so pesmi naše sedanjosti, dočim je otroški ciklus božičnih pesmi lepa religiozna molitev za uresnitev zmede dni, ki so tedaj vstajali na Goriškem. Zadnja pesem »Črna noč« pa je že predsmrtna balada tistih dni na Goriškem, ko so se odpirali grobovi, a ni bilo od nikoder rešilnega glasu: »Iz črne noči voda šumi mimo domov s mimo grobov...« — Vse molči — človeka ni da dal bi glas — med nas...»

In v takem času je v enega teh grobov pal tudi pesnik sam.

Njegova posmrtno izdana zbirka pesmi je nam lep spomin za goriškega pesnika, ki je bil na poti, da nam da svojsko pesem, individualno in kraško goriško pobarvano. Z nekaj pesmimi se bo pa gotovo uvrstil v vse naše bodoče antologije in ne bo umrl.

V naši politično kulturni zgodovini pa bo vedno omenjen med najdražjih žrtvami brezsmiselne komunistične revolucije v Sloveniji in posebej na Goriškem. In v tem pogledu sta uvod in zaključek še posebej vredna.

GOSPODARSTVO

Kmečka opravila v decembru

DAVKI: V dneh od 10. do 18. zapade zadnji obrok davkov. Si li kaj v zastankih? Se ne izplača, ker moraš plačati visoke obresti.

V HIŠI prezrači in prečisti dneve vse prostore, kjer kuhaš in spiš. Čist zrak je za zdravje nujno potreben.

V SHRAMBI naj ti ne delajo škoda miši, molji in drug mrčes, pa tudi ne plesen in trohnoba. — Ta mesec odberi krompir za seme. Lepo ga razloži po kakšni lesi, da bo zagnal kratke in močne kali. — Mnogi ne bodo imeli semenskega krompirja: mnogi ga niso pridelali, drugim je segnil. Naroči pravočasno krompir pri zadrugi. Tudi krompir »kamnik«, kot ste ga dobivali iz Tolminskega, se dobi: deloma v Beneški Sloveniji, a tudi Consorzio agrario v Vidmu razpolaga z njim pod imenom »patata slavac«. — Preglej kmečko orodje, da ne bo od zemlje in da ne bo rjavelo: obriši in važne dele pomaži z oljem.

V KLETI je čas prvega pretakanja. Predvsem ugotovi, če vino ne rjavji. Kozarec vina deni na sod zvečer, zjutraj pa poglej. Če je količjak spremenilo barvo, moraš dati vinu metabisulfita, in sicer 10 do 15 gramov na hl; deni ga v čisto vrečico in obesi pri vchi v vino, a le toliko, da bo vrečica pokrita z vinom. Čez teden dni pretoči v nezavrepljan sod. — Dobro je, če par tednov pred pretakanjem mraz upliva na vino: gotove snovi se strdijo, padejo med drožje in vino se bolje čisti. — Seveda velja to samo za zdrava vina, ne pa za sladka in vlačljiva. Takih se čimprej reši, četudi jih prodaš vinskemu veletrgovcu. — Sodni naj bodo polni. Prazna posoda oprana, osušena, zažveplana in zabita.

V HLEVU bomo morali letos krmiti vsa slamo, ker sena je malo. Če imaš krmske pese, korenja, za slamo tudi repe, mešaj to med slamo, a dodaj živalim dnevno tudi po nekaj koliko tudi oljnatih pogač. Te so nujno potrebne posebno za krave molznice. — Tudi v zimskem času vodi živino na zrak. Bolje je, da jo malo časa nekoliko zebe, kot da je

vedno v zatohlen: hlevskem zraku. Hlev med tem prezrači, skidaj gnoj in raztrosi svežega, suhega nastilja. — Napajaj živali v zimskem času z mlačno vodo in ne z mrzlo: od mrzle se žival lahko prehladi, dovolj je ne spije in za segretje mrzle vode v telesu rabi živina mnogo energije, mnogo hrane.

V VRTU sadi v zavetnih legah zgodnji grah, in sicer vrste Express Alaska, Saxa in Prince Albert. — Izberi srednje debelo za seme in vsadi jo v kakšno sončno in zavetno lego. — Korenjček in zeleno izkopaj in vložijo jo v kleti v pesek. V pesek vložijo tudi snope rdečega radiča, katerega boš po potrebi šilil v hlevu ali na gnojišču. — Peteršilj pusti na prostem in napravi mu strcho iz korenin stebelj. Isto velja za zimsko solato. Špinačo in zelen radič zavaruješ z navadnim listjem. — Ves vrt, ki je prost, na globoko prekopaj in obilno pognoji s hlevskim gnojem.

V SADOVNJAKU so se drevesa ogolila. Dobro jih preglej. Odstrani vse suhe plodove in sežgi jih. Drevje očisti suhih in nalomljenih vej. Presodi, kako naj se razvija krona in odstrani še mlade vse one veje, ki bi pozneje bile v napotje. — Poskropi breskve s 3% modro galico.

Oskrbi si škropiva za zimsko škropljenje! — Ta mesec sadi sadno drevje! Jame naj bodo velike. Pomni, da z jesenskim sajenjem pridobiš celo leto. Suša takemu sadnemu drevju navadno ne škoduje.

NA NJIVI zberi vse, kar lahko služi za krmo. Skoplji rdeči radič! — Proti koncu meseca pognoji pšenici z apnenim nitratom ali čilskim soltrom. Na vsakih 100 m² raztrosi po 1/2 kg enega izmed navedenih gnojil. Enako navrhno gnojenje postavi pozneje v januarju.

V VINOGRADU so trte gole in jih zato lahko začneš obrezovati. Izkopljaj stare in onemogle trte in pusti globoke jame, v katere boš spomladaj vsadil cepljenke. Pazi pa, da odstraniš vse korenine stare trte, ker bi drugače te korenine v zemlji segnile in bi štrle koreninsko plesen. Najbolje bi bilo, da bi odstranil vso zemljo iz takih jam in jo nadomestil s svežo, njivsko. — Zimski čas je čas rigolanja-globokega kopanja, ki je za nove nasade nujno potrebno. — Pripravljaj potrebni les za vnošgrade. Koli naj bodo olupljeni.

SENOZET očisti kamenja, trnja in nepotrebnega grmovja. Morebitne krtine pusti pri miru, ker krt je koristen žival in se hrani s črvi, ki izpodjedajo korenine trav. Seveda boš spomladaj krtine poravnal, da se ti ne bodo ob košnji zadevale. — Senozet gnoji z umetnimi gnojili. Seveda je tudi hlevski gnoj dober, bolj pa kompost.

D O P I S I

Doberdob

Včasih lahko tudi mi sporočimo kako lepo novico, ki bo posebno dobrodošla našim brezposelnim. V listih smo čitali, da so v Gorici napravili celih dvajset milijonov za ustanovitev hiše v Doberdodu; s tem bo dosti pomagano tako tistim, ki nimajo stanovanj, kakor tudi brezposelnim.

Iz Rima smo v teh dneh prejeli poročilo, da je za Doberdob določenih nekaj nad tri milijone lir, da bi tudi tukaj otvorili dela, ki naj bi zaposlila petdeset delavcev skozi sto-

dvajset dni.

Morda bodo v kratkem začeli tudi dela za napeljavo elektrike v Jamlje. Medtem ko se zahvaljujemo za pomoč našim brezposelnim, opozarjamo pristojne oblasti v občini in v Gorici, naj bi vendar že enkrat izpraznili hišo otroškega vrta, ter dali njen prostor otrokom. Saj je bila hiša za nje zidana in so svojega vrta skarjno potrebni. Karabnerjem naj pa sezidajo kasarno, o kateri govorijo že cel dve leti.

Priporočamo tudi brezposelnim samim, da se pobrigajo, da se bodo zgoraj navedena dela res vršila.

NOVICE

Trg sv. Andreja v Gorici

Tudi letos imamo trg sv. Andreja v vsem svojem sijaju. Komedij kar ne manjka, vendar običajne gneče pa ni in je tudi ne bo, ker so meje zaprte. Poleg te smole imajo sejmarji in komediantarji še križ z vremenom, ki je deževno, kar preprečuje, odnosno zmanjšuje še tisti redki dotok okoliških Slovencev in Furlanov. Gotovo došli sejmarji in komediantarji ne bodo imeli velikih zaslug, kar bo povzročilo, da bodo prihodnja leta prihajali semkaj v vedno manjšem številu. Tudi še tako organizirani obiski ne bodo mogli oživeti trga, da bi bilo tako kot tedaj, ko sta tolminski in vipavski vlak vozila množice iz podeželja.

Imenovanja v Rimu

Kardinal Peter Fumasoni-Biondi, prefekt sv. kongregacije za širjenje vere, je imenoval za podravnatelja v papeževem zavodu za širjenje vere, preč. gospoda Rafka Vodeba. Imenovanje je toliko bolj pomembno, ker v tem zavodu že dolgo let ni bil imenovan predstojnik kak tujec, nikdar pa še Slovenec. V zavodu, kjer prebiva nad 200 bogoslovcev iz več kot 35 narodnosti, je tako imenovanje znamenje velikega zaupanja. Preč. gospodu Vodebu k njegovemu imenovanju priskrbeno čestitamo in mu želimo, da bi zaupano mu opravilo vršil v veliko čast Božjo in pa v korist bodočim duhovnikom v misijonih!

Istočasno je bil imenovan za asistenta v istem zavodu preč. gospod Jezernik Maks.

Oba oč. gospoda sta za časa svojih bogoslovnih študij bivala v papeževem Zavodu za širjenje vere, in sta se odlikovala v študiju in v vsem drugem, kar se želi in pričakuje od bogoslovcev, zato ju je kardinal kongregacije imenoval na ti odgovorni mesti.

Oba gospoda sta iz lavantinske škofije.

Pomoč brezposelnim

Prefekt je te dni sklical sestanek odbora za zimsko pomoč brezposelnim, na katerem so razpravljali o načinu njegovega delovanja. Sklenili so, da se bodo držali izkustev lanskega leta tako pri pobiranju prispevkov kot tudi pri razdeljevanju istih. Delavcem in uradnikom bodo v ta namen odtrgali polidnevno plaščo, a višjim uradnikom celo. Odbor je sklenil tudi, da pozove k temu tudi industrijce, kateri naj bi darovali ne po svoji uvidevnosti, temveč po imetju. V goriški pokrajini imamo 10.720 brezposelnih, kar ni malo. Kot vidimo, je potreba res velika, posebno v občini Gradež, kjer je največje število brezposelnih naše pokrajine. Upamo, da se bo temu

pozivu odzval vsakdo, ki ima kolikor toliko čuteče srce, in tako olajšal trpljenje onih, ki živijo v bedi, kajti od višine celotnih prispevkov je odvisno koliko bo prejel vsaki brezposeln.

Nova določila za 200 letnico goriške nadškofije

Izvršni odbor za praznovanje dvestoletnice goriške nadškofije je bil prisiljen popraviti svoje sklepe glede praznovanja dvestoletnice ustanovitve goriške nadškofije. In sicer je sklenil, da se bodo slovesnosti začele 6. julija 1951 v Ogleju ter bodo trajale do julija 1952. Zaključni evharistični kongres ne bo več v maju 1951, temveč v maju 1952, torej eno leto pozneje. Do teh popravkov je odbor prišel zato, da bi imeli več časa za praznovanje župnijskih in dekanjskih evharističnih kongresov, ki se bodo razvrstili od julija 1951 do maja 1952. Vse ostale iniciative ostanejo, kakor je bilo sklenjeno.

Proslava 150 rojstnega dne Franceta Prešerna na Dunaju

Dne 3. dec. so na Dunaju odkrili spominsko ploščo na hiši, kjer je stanoval svojčas France Prešeren. Ploščo je odkril župan dunajskega mesta g. dr. Körner po slavnostnem govoru univ. prof. g. dr. Karla Pivka. Avstrijsko prometno ministrstvo je za to priliko dovolilo polovično vožnjo iz Celovca na Dunaj.

Smrt v Ljubljani

Dne 28. nov. je v Ljubljani nenadoma preminul veliki slovenski igralec, profesor Ivan Levar. Mož je bil med občinstvom zelo priljubljen. Bog mu bodi dober plačnik!

Najdbe trupel ubitih ob koncu vojne

V bližini Bologne, v kraju »Bosco di Galleria« so te dni izkopali 13 trupel ljudi, za katere je zdravniška komisija ugotovila, da so bili ubiti ob koncu vojne. Med njimi je bila tudi noseča žena.

V bližini so v teku preiskave za ugotovitev kraja, kjer naj bi bilo zakopani nadaljnjih 34 trupel, ubitih ob istem času ter na isti način. In potem pravijo, da se je to vršilo samo pri nas...

Konkurz za pokrajinske živinozdravnike

Višji komisar za higieno in ljudsko zdravje je razpisal natečaj za živinozdravnike, pomočnike pokrajinskih. Na razpolago je 18 mest. Datum še ni določen.

Obsodbe v Postojni

Zaradi prikrivanja obveznih oddaj in grožen proti »ljudski oblasti« so se nedavno od tega morali zago-

varjati pred okrajnim sodiščem v Postojni: Ivan Možina, njegova sestra Marija in Franc Sever — vsi iz Šmihela pod Nanosom.

Oddati bi morali prašiča in 25 kg masti, a so se temu z orožjem upirali, čeprav so oboji imeli vsak po 5 prašičev.

Možina Ivan je bil obsojen na 1 leto in tri mesece odvzema prostosti s prisilnim delom, njegova sestra Marija na 8 mesecev prisilnega dela in Franc Sever pa na 7 mesecev istega.

Vatikan demantira

Glede vesti o neki domnevni jugoslovanski delegaciji duhovnikov za dosego konkordata med sv. stolico in Jugoslavijo so odgovorni vatikanski činitelji izjavili, da so omenjeni duhovniki prišli le na svoj stanovski redovniški kongres. Glede konkordata pa je treba pomniti, da ni edina ovira slučaj nadškofa Stepinca, temveč celotna vladna cerkvena politika, ki je odkrito preganjanje kat. cerkve.

Opozorila beguncem

1. Begunci, zvrženi od avstralske, kanadske ali ameriške komisije, brž ko dobijo sporočilo naj se javijo na uradu Centra NCWC - Riva Piazzetta, 18. To velja za one, ki so že vpisani v Center, kakor tudi za one, ki še niso vpisani.

2. Begunci, ki so bili sprejeti na IRO samo za legalno zaščito in bi želeli emigrirati, naj se javijo na Intake Centru IRO - Corso Roosevelt, 5/l.

Vino v prosti prodaji

Določeno je bilo, da vsak kmet lahko prodaja lastno vino doma v kleti ali v kakem drugem prostoru. Za dovoljenje mora prositi krajevno orožniško poveljništvo, odnosno kvesturo, katero mu ga izroči proti plačilu gotovih taks.

Darovi

za Vincencijevo konferenco

Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu naznanja, da se bo sprejemalo v nedeljo 10. dec. pri vseh cerkvah v Trstu in okolici, kjer je slovenska služba božja darove v denarju in v blagu. Slov. Vinc. konferenca se že vnaprej toplo zahvaljuje vsem dobrotnikom tudi v imenu ubožcev!

Odlok o odkupu kmetijskih pridelkov

Kot smo zvedeli, je izdala zvezna vlada Jugoslavije odredbo o odkupu kmetijskih pridelkov. V koledarskem letu 1950 bodo odkupovali obvezno: meso, mast, loj, mleko, mlečne izdelke in volno; v gospodarskem letu 1950-51 pa žito, krompir, stročnice (grah, fižol, lečo itd.), olivno olje in seno. Ljudski odbori morajo že pred jesensko setvijo določiti za vsakega pridelovalca vrsto in količino obvezne oddaje s vpisom v gospodarski list. Kmetijske pridelke morajo oddati zasebna kmečka gospodarstva, kmečke delovne zadrugе, zadrugne

ekonomije, polovinarji in zakupniki. Obvezna oddaja bo določena po proizvodnji kmetijskega gospodarstva, količina pridelkov pa po gospodarski moči. Kmetijske pridelke bodo odkupovali po vezanih cenah, pridelovalci pa bodo razen plačila v denarju dobili tudi bone za nakup industrijskega blaga.

Kom. partija v Sloveniji

Dne 14. okt. t. l. se je vršila partijska konferenca v Novem Mestu, na kateri so v glavnem kritizirali odnose partije samih do kmetov. Rečeno je bilo, da storijo zelo malo, da bi tudi kmetje spoznali delo in zahteve partije. Rečeno je bilo tudi, da iz tega razloga je še vedno zelo malo kandidatov in članov partije iz vrst kmetov in pa tudi delavcev. Da kmetje sovražijo partijo je razvidno tudi iz uspeha zadnjega posojila, katero je na kmetih uspelo le 4%, dočim v mestih kar 86% predvidenega.

Še vedno konferenca štirih

V velikem govoru, ki ga je imel Churchill v parlamentu pretekli teden, je pozval vlado, naj le proučuje možnost za sestanek štirih velikih, ker bi tak sestanek utegnil zmanjšati napetost na svetu. Svetoval pa je, naj bi se predmet konferenci, če bi do nje prišlo, razširil tudi na druga vprašanja in ne samo na nemško.

Število nemških misijonarjev

Število nemških misijonarjev, ki so odšli po letu 1945 v misijone, znaša 547; od teh je 139 duhovnikov, 32 misijonskih bratov in 376 misijonskih sester. Večina teh misijonarjev je odšla v Južno Afriko, ostali pa v Indijo, na Japonsko in med ameriške črnce. Število vseh misijonarjev nemške narodnosti znaša sedaj okoli 7500 oseb, med tem ko jih je bilo pred zadnjo vojno 8019.

Društvo kat. staršev

Društvo kat. staršev se je obrnilo na predsednika mehianske republike s prošnjo za upostavitve svobodnega pouka, ki je od leta 1934. popolnoma pod kontrolo veri neprijazne vlade. Mehikanska Kat. akcija, ki šteje okoli pol milijona članov, je ta korak kat. staršev enodušno podprla.

Volitve v zapadnem delu Berlina

V zapadnem delu Berlina so se te dni vršile občinske volitve, na katerih je socialdemokratska stranka župana Reuterja zgubila absolutno večino, ki jo je imela od sedaj v obč. svetu. Vendar so oni še vedno najmočnejša stranka v Berlinu, ki bo pa morala odstopiti naprej vladati koalicijsko. Gotovo so pri teh volitvah dobili najhujši poraz komunisti, s svojim pozivom ljudstvu k bojkotu, kateremu se pa ljudje niso odzvali ter tako kompaktno volili proti volji komunistov.

Radio Trst II.

Dnevne oddaje: 7.15-8.30, 11.30-14.30, 17.30-24.00.

Ob nedeljah: 8.00-24.00.

Poročila dnevno: 7.15, 12.45, 14.00, 19.45, 23.15.

Poročila ob nedeljah: 8.15, 12.45, 19.45, 23.15.

Dnevni pregled tiska: 14.00 (razen ob nedeljah).

Glas Amerike: 18.00 (razen ob nedeljah).

Petek, 8. decembra: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Pogovor z ženo. — 20.10 Klavirski koncert prof. Mirce Sancinove. — 20.30 Tržaški kulturni razgledi. — 21.00 Mojstri besede. — 22.45 Večerna glasba.

Sobota, 9. 12.: 13.20 Šramel kvintet Veseli godci. — 19.00 Programski periskop. — 21.00 Sobotni večer. — 22.00 Glasba za zaključek tedna.

Nedelja, 10. 12.: 9.00 Kmetijska oddaja. — 11.30 Aktualnosti. — 12.00 Lepe melodije — lepi glasovi. — 13.00 Glasba po željah. — 16.00 Ponovitev. — 17.00 To, kar vsakdo rad posluša. — 18.00 Oddaja za najmlajše STORŽEK. — 21.00 Z domačo knjižno polico.

Ponedeljek, 11. 12.: 19.00 Iz filmskega sveta. — 20.30 Okno v svet. — 21.00 Opera.

Torek, 12. 12.: 13.00 Glasba po željah. 19.00 Mamica pripoveduje. — 20.00 Evropski varjete. — 21.00 Vzori mladini.

Sreda, 13. 12.: 19.00 Zdravniški vedež. 20.30 Naša šola. — 21.00 Slovenske narodne izvaja vokalni kvartet Veseli bratci.

Četrtek, 14. 12.: 13.10 Slovenske narodne izvaja pevski duet, na harmoniko spremlja Mario Sancin. — 18.15 Glasbeno predavanje. — 19.00 Slovenščina za Slovence. — 21.00 Radijski oder nato pestra glasba.

Darovi za sklad L. Kemperleta

Ga. Cerne Amalija - Vrh, namesto cvetja na grob preč. msgr. Brumata 220; Karel Črnigoj v isti namen 500; Marijina družbenica iz Trsta istotako 500.— lir.

Za Dobrodelno društvo

Polh France namesto cvetja na grob pok. msgr. Brumata 1000; ostarek od nabirke za venec pok. msgr. Brumata 1025.— lir.
Srčna hvala!

Knjige Goriške Mohorjeve družbe se prodajajo:

v Gorici v Katoliški knjigarni, v Trstu v knjigarni Fortunato.

LUPŠE IVAN

TRGOVINA »PRISONCU«

Manufaktura - Galanterija

in vse vrste PERILA

TRST

Via Coroneo - Via Rismondo št. 1

Nasproti SODNE PALACE

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Dr. METOD TURNSEK:

„Pabom šel na planine...“

(NOVELA)

Pri Zasavčevih so o pustu tudi imeli velik praznik. Trdnikovemu Francetu je res uspelo, da si je osvojil Ružkino srce. Imeli so slovesnost zaroke, h kateri so se zbrali vsi ožji sorodniki, izvzemši hudo teto Berto. Striček Jožko je tokrat tvegati ne samo »samostojen« obisk, marveč celo slavnostni govor! Nazdravil je nekako takole:

»Elica nam bo gradila in opremljala ljubke domove, Ciril nas bo preiskoval do kosti in obisti zdravil, nas bo z vsemi domačimi in tujimi leki, — naša Berta ceni samo tuje! —, Ružka nas bo vabila in vodila v skriyostno prirodo, pa le k Savici, prosim, nikar zopet!, France nas bo pa miril kot pravnik, če se bomo kaj spričkali, pri nas doma je kar nenadno ogenj v

streh! Spretno, upam, nas bo uravnaval in spravljaj! Bog daj zdravje vsem, mladima paroma pa skoraj prav srečno in veselo poroko!«

Vsi so govorniku bučno zaploskali. Prvi se je z zahvalo oglašil Ciril:

»Hvala vam za vašo zdravico in plemenite želje, gospod Jožko! Kar mene zadeva, upam, da vam ne bom strl nobene kosti. Za zdravje obisti in srca pa vas bomo včasih vzeli s seboj na izlet v gore, kot n. pr. k Savici!«

»O, tja pa z Berto ne! Je bilo dovolj križa z njo zadnjič v septembru!« se je ustrašil in razburil striček.
»Nikar imeti hudih skrbi, dragi striček!« je s hudomušno dobrotljivostjo pomirjevala Ružka. »Teta Berta se bo sama z lastnim avtomobilom peljala pol ure pred nami in pol ure za nami. Bomo že poskrbeli za tako zamudo in tudi prehiteti jo bomo znali!«

»Ah, pozabimo, odpustimo vse ljubi teti, zlasti zdaj, ko se je vse tako lepo ukrenilo, da si tudi ti, Ružka, dobila zaročenco, našega vrlega Gorenjca, Franceta!« je Elica bila polna prizanesljivosti in ljubeznivosti.

»Živijo! Bog ga živi Franceta! Naj živita Ružka in France! Bog živi tudi Elico in Cirila!« Vsi so glasno in radostno dvigali kozarce.

France se je zahvaljeval na vse strani:

»Hvala vam, gorenjska vam zahvala! Prav vse vas s to svojo Ružko, rožnato nevestico, že zdaj vabim v svate. Na Blejskem otoku bo najina poroka, da bo prirodoslovki Ružki in meni poleg vas za trdno pričjo tudi naš sinji Bled in beli Triglav, krščen Matiček!«

»Jaz pa vas vse vabim k poroki k Sv. Duhu ob Bohinjskem jezeru, kjer sv. Krištof tako skrbno, varno in ljubeče nese Jezusa na rami! Kaj ne, Ciril, da bo poroka tam?«

»Ej, vem, vem dobro, čemu ta željica!« se je ljubeče nasmehnil Ciril. »Pa se bo vse zgodilo, kot si, draga Elica, želiš!«

Vsi so o pustu bili zadovoljni in veseli, le Lojzu pobegla Tina ne. Njo je že nekaj tednov pred pustom za vedno zapustil oni mestni škric.

K O N E C .